ચક્રવાત દિત્વા પછી શ્રીલંકાને ઓપરેશન સાગર બંધુ દ્વારા કટોકટી HADR સહાય પૂરી પાડવામાં આવી રહી છે

09 ડિસેમ્બર, 2025

શ્રીલંકાને તાત્કાલિક માનવતાવાદી સહાય અને આપત્તિ રાહત (HADR) સહાય પ્રદાન કરવા માટે, વિનાશકારી ચક્રવાત દિત્વા પછી તરત જ પ્રથમ પ્રતિસાદકર્તા તરીકે ભારતે 28 નવેમ્બર 2025 ના રોજ ઓપરેશન સાગર બંધુ શરૂ કર્યું.

2. ભારતની 'પડોશી પ્રથમ' નીતિ અને વિઝન મહાસાગરના માર્ગદર્શન હેઠળ, ભારત આ મુશ્કેલ સમયમાં શ્રીલંકાના લોકો સાથે અડગ રીતે ઊભું રહ્યું છે. શ્રીલંકન સત્તાવાળાઓ સાથે ગાઢ સંકલનમાં કામ કરીને, ભારત શ્રીલંકામાં જીવન બચાવ સહાય, આવશ્યક રાહત સામગ્રી પુરવઠો અને માનવતાવાદી સહાય, અને મહત્વપૂર્ણ વહેલી તકે ફરી ઊભા થવાની ક્ષમતાઓ પ્રદાન કરી રહ્યું છે, જેમાં એવા વિસ્તારોનો પણ સમાવેશ થાય છે જે ખૂબ જ ખરાબ રીતે પ્રભાવિત થયા હતા અને દુર્ગમ બની ગયા હતા. આ કાર્ય કટોકટી રાહત સામગ્રીને હવાઈ અને સમુદ્રી માર્ગે મોકલીને કરવામાં આવ્યું છે; BHISHM (ભીષ્મ) ક્યુબ અને બેઇલી બ્રિજ સિસ્ટમ સહિત અનેક વિશિષ્ટ શોધખોળ અને બચાવ એકમો, તબીબી અને ઇજનેરી ઉપકરણો અને ટીમોને ઝડપથી તૈનાત કરવામાં આવી છે; અને ઇન્ડિયન આર્મી ફિલ્ડ હૉસ્પિટલની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.

3. ઓપરેશન સાગર બંધુ ચાલુ હોવાથી, આજ સુધી હાથ ધરવામાં આવેલા HADR કાર્યની કેટલીક વિશેષતાઓ નીચે મુજબ છે:

રાહત પ્રદાન કરવી

• ચક્રવાત દિત્વાના પ્રથમ ત્રણ દિવસની અંદર, 53 ટન કટોકટી માટેની રાહત સામગ્રી પહોંચાડવામાં આવી હતી; અને અનેક વિશિષ્ટ શોધખોળ અને બચાવ એકમો તેમજ તબીબી ટીમો તૈનાત કરવામાં આવી હતી.

• 28 નવેમ્બર 2025 ના રોજ, ભારતીય નૌકાદળના જહાજ (INS) વિક્રાંત અને INS ઉદયગીરી દ્વારા 9.5 ટન કટોકટી માટે સૂકું રાશન કોલંબોમાં શ્રીલંકન સત્તાવાળાઓને સોંપવામાં આવ્યું હતું.

• 29 અને 30 નવેમ્બર, 2025 ના રોજ, ભારતીય વાયુસેના (IAF) ના ત્રણ વિમાનો - બે C130J અને એક IL76 - એ 31.5 ટન રાહત સામગ્રી હવાઇ માર્ગે પહોંચાડી, જેમાં તંબુ, તાડપત્રી, ધાબળા, સ્વચ્છતા કીટ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે, સાથે સાથે બે BHISHM (ભીષ્મ) મોડ્યુલર ટ્રોમા ક્યુબ્સ, 4 ટનથી વધુ આવશ્યક દવાઓ અને તબીબી પુરવઠો, ટ્રોમા નિષ્ણાતો અને કટોકટી માટે તબીબોની આરોગ્ય મૈત્રી ટીમ અને ભારતના ચુનંદા રાષ્ટ્રીય આપત્તિ પ્રતિભાવ દળ (NDRF) ની બે વિશિષ્ટ શહેરી શોધ અને બચાવ (USAR) ની ટીમોનો સમાવેશ થાય છે.

• 01 ડિસેમ્બર 2025 ના રોજ, INS સુકન્યા પર 12 ટન આવશ્યક રાહત પુરવઠો ત્રિંકોમાલી પહોંચ્યો.

• 02 ડિસેમ્બર 2025 ના રોજ, IAF C-17 ગ્લોબમાસ્ટર દ્વારા તાત્કાલિક તબીબી જરૂરિયાતોને ટેકો આપવા માટે હવાઈ માર્ગે એમ્બ્યુલન્સ, ટ્રોમા કેર એકમો, ઑપરેશન થિયેટર અને 73 કર્મચારીઓ સહિત મોડ્યુલર ઇન્ડિયન આર્મી ફિલ્ડ હૉસ્પિટલ પહોંચાડવામાં આવી હતી. 500 મોબાઇલ વોટર પ્યુરિફિકેશન એકમો પણ મોકલવામાં આવ્યા હતા.

• 06 ડિસેમ્બર 2025 ના રોજ, ભારત સરકારે ભારતીય નૌકાદળ દ્વારા દરિયાઈ માર્ગે તમિલનાડુ રાજ્ય સરકાર તરફથી શ્રીલંકા માટે કુલ 997 ટન સૂકું રાશન અને અન્ય રાહત સામગ્રી પહોંચાડી હતી. ભારતીય નૌકાદળના ત્રણ લેન્ડિંગ ક્રાફ્ટ યુટિલિટી જહાજો, INS L51, INS L54 અને INS L57, થુથુકુડીથી 352 ટન રાહત સામગ્રી લઈને ગયા હતા, જે 07 ડિસેમ્બર 2025 ના રોજ કોલંબો પહોંચ્યા હતા. INS ઘરિયાલ ચેન્નાઈથી 645 ટન રાહત સામગ્રી લઈને ગયું હતું, જે 08 ડિસેમ્બર 2025 ના રોજ ત્રિંકોમાલી પહોંચ્યું.

જીવન બચાવવું

• શ્રીલંકામાં તાલીમ પામેલા આપત્તિ પ્રતિસાદકર્તાઓને તૈનાત કરનાર ભારત પહેલો દેશ હતો, જેથી ચક્રવાત દિત્વાના પહેલાં 24 કલાકમાં, જ્યારે શોધ અને બચાવ પ્રયાસોની સૌથી વધુ જરૂર હતી, ત્યારે વિશેષ ટીમો પહોંચી જાય તે સુનિશ્ચિત કરી શકાય. અત્યાર સુધી, 450 થી વધુ વ્યક્તિઓને બચાવવામાં આવ્યા છે અને સહાય કરવામાં આવી છે.

• 29 નવેમ્બર 2025 ની વહેલી સવારે, IAF IL-76 વિમાન ભારતના ચુનંદા રાષ્ટ્રીય આપત્તિ પ્રતિભાવ દળ (NDRF) ની બે વિશિષ્ટ ટીમોને લઈને કોલંબો પહોંચ્યું. NDRF ટીમો, જેમાં 80 કર્મચારીઓ અને K9 શોધ અને બચાવ એકમનો સમાવેશ થાય છે, જે શ્રીલંકન સત્તાવાળાઓ સાથે સંકલનમાં કામ કરી રહી હતી, અને તેમણે બદુલ્લા, કોચ્ચિકડે, પુટ્ટલમ, કોલંબો અને ગમ્પાહા સહિતના કેટલાક સૌથી

ખરાબ ચક્રવાત પ્રભાવિત વિસ્તારોમાં તૈનાત કરવામાં આવ્યા હતા. NDRFની કામગીરીમાં ડૂબી ગયેલા વિસ્તારોમાં શોધખોળ કરવી, ફસાયેલા ઘરો સુધી પહોંચવું, ક્ષતિગ્રસ્ત માળખામાં ફસાયેલા લોકોને મદદ કરવી, મૃતકોના અવશેષો મેળવવા, સહાયનું વિતરણ કરવું અને જરૂર પડે ત્યાં તાત્કાલિક તબીબી સહાય પૂરી પાડવાનો સમાવેશ થાય છે. જોખમી પાણીની સ્થિતિ, ક્ષતિગ્રસ્ત પ્રવેશ માર્ગો અને અસ્થિર ભૂપ્રદેશ હોવા છતાં, ટીમોએ સહાય માટેના દરેક કૉલનો જવાબ આપ્યો.

• ઓપરેશન સાગર બંધુના પ્રથમ બે દિવસમાં INS વિક્રાંત પરથી બે ચેતક હેલિકોપ્ટર તૈનાત કરવામાં આવ્યા હતા. આ પછી એક અઠવાડિયાથી વધુ સમય માટે બે IAF Mi-17 V5 હેલિકોપ્ટર સતત દૈનિક કામગીરીમાં તૈનાત કરવામાં આવ્યા. બંને હેલિકોપ્ટરોએ ઝડપી બચાવ કાર્યવાહી માટે શ્રીલંકાના વાયુસેનાના કર્મચારીઓ સાથે કામ કર્યું, ગર્ભવતી મહિલાઓ, શિશુઓ, અપંગ વ્યક્તિઓ અને અન્ય અસુરક્ષિત સમુદાયના સભ્યોને મદદ કરી; ગંભીર રીતે ઘાયલ લોકોને એરલિફ્ટ કર્યા; શ્રીલંકાના સૈન્યના કર્મચારીઓને ભૂસ્ખલનથી પ્રભાવિત વિસ્તારોમાં પરિવહન કર્યું; અને દૂરના અને દુર્ગમ વિસ્તારોમાં રાહત પુરવઠોનું વિતરણ કર્યું. શ્રીલંકામાં IAF ની Mi-17 HADR કામગીરી ચાલુ છે.

• આરોગ્ય મૈત્રી ટીમે તાત્કાલિક જરૂરી સહાય પૂરી પાડવા માટે BHISHM ક્યુબ્સને તૈનાત કરીને ઘણા દિવસો સુધી એક તબીબી એકમનું સંચાલન કર્યું, તેમજ કટુનાયકેમાં શ્રીલંકાના વાયુસેનાના તબીબી અધિકારીઓને સ્થળ પર તાલીમ આપી, જેનાથી અન્ય અસરગ્રસ્ત વિસ્તારોમાં BHISHM ક્યુબ્સને વધુ તૈનાત કરી શકાય.

• બદુલ્લા જિલ્લાના મહિયાંગનાયા ખાતે સ્થાપિત ઇન્ડિયન આર્મી ફિલ્ડ હૉસ્પિટલમાં 08 ડિસેમ્બર 2025 સુધીમાં 3388 વ્યક્તિઓની સારવાર કરી છે, જેમાં શસ્ત્રક્રિયાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે. ફિલ્ડ હૉસ્પિટલ હજું પણ તૈનાત છે.

કનેક્ટિવિટી પુનઃસ્થાપિત કરવી

• 03 ડિસેમ્બર અને 09 ડિસેમ્બર 2025 ની વચ્ચે, ભારતીય આર્મી એન્જિનિયરની વિશેષ ટીમો સાથે ચાર મોડ્યુલર બેલી બ્રિજ સિસ્ટમ્સને શ્રીલંકામાં તૈનાત કરવા માટે ચાર IAF C-17 ગ્લોબમાસ્ટર વિમાન દ્વારા એરલિફ્ટ કરવામાં આવી છે.

• આ ઝડપથી સ્થાપિત કરી શકાય તેવા પુલ માળખાઓ મહત્વપૂર્ણ કનેક્ટિવિટી લિંક્સને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં સક્ષમ બનાવશે, જે ભૂસ્ખલન અને પૂર પ્રભાવિત વિસ્તારોમાં રાહત પહોંચાડવા માટે સુલભતામાં સુધારો કરશે.

4. ઓપરેશન સાગર બંધુ શ્રીલંકા અને ભારતના લોકો અને – સરકારો – વચ્ચેના ઊંડા ભાવનાત્મક બંધનો અંગેનો વિશ્વસનીય ભાગીદારીનો પુરાવો છે. ભારત ચાલુ ઓપરેશન સાગર બંધુમાં શ્રીલંકન સત્તાવાળાઓ સાથે કામ કરવાનું ચાલુ રાખવા માટે સંપૂર્ણપણે પ્રતિબદ્ધ છે, જેથી વહેલા પુનઃપ્રાપ્તિ, પુનર્વસન અને પુનર્નિર્માણ સુનિશ્ચિત કરી શકાય.

નવી દિલ્લી

09 ડિસેમ્બર, 2025